

Commissie Meijers

Permanente commissie van deskundigen
In het internationaal vreemdelingen-,
Vluchtelingen- en strafrecht

Secretariaat

postbus 201, 3500 AE Utrecht/Nederland
telefoon 31 (30) 297 42 14/43 28
telefax 31 (30) 296 00 50
e-mail cie.meijers@forum.nl
www.commissie-meijers.nl

Aan De leden van de Commissie voor Veiligheid & Justitie
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Kenmerk CM11110
Betreft Vragen ten behoeve van algemeen overleg Commissie Veiligheid & Justitie,
dd.15 september 2011
Datum Utrecht, 13 september 2011

Geachte leden van de Tweede Kamer,

De Commissie Meijers heeft kennisgenomen van de agenda van de aanstaande vergadering van de Commissie Veiligheid en Justitie op 15 september 2011. Naar aanleiding hiervan wil zij graag voor twee specifieke onderwerpen uw aandacht vragen.

Dit betreft (a) het verslag inzake de praktische toepassing van het Europese Arrestatiebevel (EAB) waarover de Commissie Meijers een korte vraag wil stellen, en, meer uitvoerig, (b) de brief van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie en de Minister van Binnenlandse Zaken inzake informatiebeveiliging en bescherming van persoonsgegevens.

Tot nadere toelichting steeds bereid,

Vriendelijk groetend,

Prof. mr. C.A. Groenendijk
Voorzitter

Kenmerk CM1110
Betreft Vragen ten behoeve van overleg Commissie Veiligheid & Justitie 15 september 2011
Datum Utrecht, 13 september 2011

a. Praktische toepassing Europees Arrestatiebevel

In het verslag van het algemeen secretariaat van de Raad betreffende de praktische toepassing van het Europees Arrestatiebevel van 22 juni 2011 (raadsdocument 9120/1/11) geven de lidstaten via een questionnaire kwantitatieve informatie over de toepassing van dit instrument in het jaar 2010. In het document ontbreken, zonder motivatie, gegevens over de Nederlandse toepassing. De Commissie Meijers verzoekt de leden van de kamercommissie de regering de volgende vragen voor te leggen.

*Is er een bijzondere reden waarom de regering deze gegevens niet heeft aangedragen?
Is inmiddels wel informatie voorhanden over de implementatie van het Europees Arrestatiebevel in Nederland?*

b. Informatiebeveiliging en bescherming persoonsgegevens

In de brief inzake informatiebeveiliging en bescherming van persoonsgegevens (brief van 29 april 2011, Handelingen Tweede Kamer 2010-2011, 32 761, nr. 1) verwijst de staatssecretaris naar Europese en internationale ontwikkelingen. Naar aanleiding daarvan wil de Commissie Meijers haar zorgen uitspreken over verschillende maatregelen op EU niveau inzake de grootschalige verwerking van gegevens van zowel EU burgers als derdelanders. Zij verzoekt de leden van de Commissie Veiligheid en Justitie de volgende vragen aan de regering voor te leggen.

b.1 Grootschalige databestanden (SIS, VIS, Eurodac)

In het kader van het EU migratiebeleid worden (of zullen worden) drie grootschalige databestanden gebruikt: Eurodac, het Schengen Informatie Systeem (SIS) en het naar verwachting eind dit jaar operationeel wordende Visum Informatie Systeem (VIS). Het gebruik van deze gegevensbestanden heeft voor de betrokken personen ingrijpende gevolgen; namelijk een besluit tot wel of niet toelaten, toegangsweging of uitzetting, of overdracht aan een andere lidstaat in het kader van de Dublin Verordening. Bij deze besluiten zijn vaak fundamentele rechten en grondrechten van betrokkenen in het geding.

Welke maatregelen worden genomen om de beveiliging van deze systemen tegen misbruik en onrechtmatige toegang te garanderen?

De Commissie Meijers refereert hierbij aan de recente inbraak bij DigiNotar, waarbij Iraanse autoriteiten door misbruik van beveiligingscertificaten toegang kregen tot data van Iraanse burgers in het buitenland.

De hierboven genoemde systemen Eurodac, VIS en SIS bevatten persoonlijke, vaak gevoelige gegevens over derdelanders die onder de jurisdictie, en in het geval van Eurodac, zelfs bescherming van één van de EU lidstaten staan. De Commissie Meijers wijst er op dat deze burgers geen keuze hebben wat betreft de vastlegging van de gegevens. In het geval van VIS en Eurodac betekent weigering van verstrekking van gegevens meteen ook weigering van toegang of toelating. In het geval van SIS zijn de betrokken personen meestal niet op de hoogte van de opslag van hun gegevens in het SIS. Bovendien kunnen derdelanders geen invloed uitoefenen op de wijze waarop hun persoonsgegevens in de genoemde EU systemen worden verzameld, opgeslagen en uitgewisseld. Zij zijn daarom afhankelijk van de wijze waarop de

Nederlandse overheid, samen met haar EU partners, met deze gegevens omgaat en de beveiliging en het juiste gebruik van de genoemde systemen garandeert.

Onderschrijft de regering deze bijzondere zorgplicht van de EU lidstaten en draagt zij ook bij aan de uitvoering daarvan? Welke technische en juridische garanties zijn ingebouwd om te voorkomen dat opname in de bestanden leidt tot inbreuk op verblijfsrecht of andere rechten die burgers van derde landen ontnemen aan het EU recht?

b.2. Uitbreiding toepassing Eurodac

Op dit moment wordt in EU verband gesproken over de toepassing van Eurodac voor opsporingsdoeleinden. Eerder heeft de Commissie Meijers haar zorgen geuit over deze voorgenomen uitbreiding (CM0910, bijgevoegd). Deze zorgen worden door meerdere organisaties gedeeld (o.a. de Europese Toezichthouder voor Gegevensbescherming, advies van 15 december 2010).

Wat is het standpunt van de regering over de voorgenomen uitbreiding van Eurodac, mede in het licht van de kwetsbare positie van asielzoekers?

In de brief van 29 april 2011 kondigt de staatssecretaris een afzonderlijke reactie aan op het voorstel van de Staatscommissie Grondwet om het doelbindingsbeginsel grondwettelijk te verankeren. De Staatscommissie motiveert deze extra bescherming in het kader van gegevensbescherming vanwege de explosieve stijging van de uitwisseling en verwerking van persoonsgegevens. Ook de ontwikkelingen op Europees en internationaal niveau vereisen echter een versterkt toezicht op doelbinding. Vanwege de globale verspreiding van persoonsgegevens hebben niet alleen de burgers zelf minder controle op het verdere gebruik daarvan, maar ook de overheden van de EU lidstaten die deze gegevens in eerste instantie hebben verzameld.

Hoe verhoudt de voorgestelde uitbreiding van het gebruik van Eurodac zich met het kernbeginsel van gegevensbescherming, namelijk doelbinding?

b.3 EU PNR systeem

In een eerder commentaar (CM1108, bijgevoegd), heeft de Commissie Meijers meerdere kanttekeningen geplaatst bij de noodzaak van het voorgenomen EU PNR systeem, het gebrek aan harmoniserende bepalingen en aan waarborgen wat betreft de rechtsbescherming. Aan de Tweede Kamer is het (vertrouwelijke) advies van de Juridische Dienst van de Raad inzake dit voorstel gestuurd met het verzoek aan de leden niet aan dit document te refereren in een openbaar dialoog over dit onderwerp (brief Minister van Veiligheid en Justitie, 23 mei 2011, 32 317, nr. 54). Uit verschillende bronnen heeft de Commissie Meijers begrepen dat de Juridische Dienst kritisch is ten aanzien van het voorgenomen EU PNR systeem.

Wat is het standpunt van de regering met betrekking tot de inhoud van het advies van de Juridische Dienst? Kan de regering ook in het kader van de noodzaak en proportionaliteit expliciet ingaan op de meerwaarde van het voorgestelde PNR systeem in relatie tot het bestaande API systeem op basis van Richtlijn 2004/82 en andere EU instrumenten met betrekking tot de uitwisseling van strafrechtelijke gegevens?

In afwijking van het meerderheidsbesluit van de Raad heeft Nederland eerder dit jaar samen met Zweden, Denemarken en Finland volledige toegang tot een advies van de Juridische Dienst van de Raad bepleit (procedure nr.09/c/01/11, Raadsdocument 8273/11). In deze verklaring werd verwezen naar de uitspraak van het Hof van Justitie in de Tusco zaak (C-39/05, C-52/05) waarin het Hof oordeelde dat op basis van de Verordening 1049/01, adviezen van de Juridische Dienst die het wetgevingsproces betreffen openbaar moeten worden gemaakt.

Wordt door het genoemde verzoek van de regering aan de Tweede Kamer, om niet inhoudelijk op het advies van de Juridische Dienst met betrekking tot het PNR voorstel in te gaan, het democratische besluitvormingsproces niet op onaanvaardbare wijze

beperkt? Hoe verhoudt dit verzoek zich met het eerder door Nederland uitgedragen principe dat adviezen van de Juridische Dienst van de Raad betreffende een wetgevingsproces volledig toegankelijk moeten worden gemaakt?

b.4 PNR overeenkomsten derde landen

In zijn brief verwijst de staatssecretaris naar de bestaande verschillen in de benadering van het gegevensbeschermingsrecht in de EU en in andere delen van de wereld. De Commissie Meijers onderstreept dat dit verschil niets verandert aan de plicht van lidstaten om de rechten van zowel EU onderdanen als derdelanders in de EU zo goed mogelijk te beschermen. Deze plicht geldt ook in het kader van de onderhandelingen met derde staten over de verstrekking van onder meer PNR gegevens. In een notitie van 18 mei 2011, uit de Juridische Dienst van de Europese Commissie enkele fundamentele zorgen over de inhoud van de ontwerp-overeenkomst tussen de EU en de Verenigde Staten van Amerika over het gebruik van PNR gegevens. Deze zorgen betreffen ondermeer het lage niveau van gegevensbescherming, de uitholling van het doelbindingsbeginsel, het gebrek aan garanties wat betreft individuele rechtsbescherming en de disproportioneel lange bewaartermijnen.

Wat is de reactie van de regering op de inhoudelijke kritiek van de Juridische Dienst op de ontwerp-overeenkomst tussen de EU en de Verenigde Staten van Amerika over het gebruik van PNR gegevens?.

o-0-o